

Nationale Hannie Schaft Stichting

100 jaar Hannie Schaft: pal voor de vrijheid

De tijd gaat snel. Als u dit stukje leest, is het jaar 2020 al weer in volle gang.

Na het feestelijk vieren van een oud naar een nieuw decennium, éénmalig per tien jaar, wisten wij nog niet wat 2020 voor ons allen in petto had. Weinigen hadden nog maar van een Coronavirus gehoord, laat staan van de variant die in 2020 al snel zijn tentakels zou uitsteken. Eerst in China – nog veilig ver weg voor ons – en toen al rap ook in Zuid-Korea, Japan, Italië en vervolgens verder over de wereld. Toen het nog ver weg was, voor ons in Europa, was het voor velen een ‘ver van hun bed’ gebeuren. Ach ja, in China waar nou eenmaal heel veel mensen in miljoenensteden dicht op elkaar wonen, en men ook nog eens levende (exotische) dieren op markten verhandelt. Kortom, dat was geen issue voor ons.

Totdat bleek dat in een geglobaliseerde wereld het probleem van de een al rap de complicatie voor de ander wordt. Sterker, de uitbraak en daarop volgende strikte quarantainemaatregelen deden ons allen eens te meer beseffen,

hoe afhankelijk wij van elkaar zijn in productieketens, die ingesteld zijn op Just-in-time principes. Efficiënt produceren, relatief weinig voorraad aanhouden, want wanneer komt er nu een kink in de kabel? Tot de in economische termen black swan zich voordoet, dit keer in de vorm van een pandemische vormen aannemend virus. ▶

PAL VOOR DE VRIJHEID

Wat mij daarbij opviel is hoe weinig compassie er werd getoond toen honderden miljoenen Chinezen in strikte beperking hun leven moesten leiden. Tja, dat bleek het probleem van China te zijn, en 'ze' hebben ook niet onze normen en waarden op het gebied van mensenrechten en andere (democratische) waarden. Daarbij klakkeloos een volk en een politiek bestuur op één hoop gooïend. Ter herinnering: er zijn beroemde voorbeelden waarbij zelfs midden in WO I soldaten op bijvoorbeeld kerstavond uit hun loopgraven kwamen en met elkaar kerst vierden. Daar was – al was het maar voor even – menselijkheid de verbindende factor, en niet de door leiders

opgelegde vijandschap. Het abstraheren, ja zelfs ontmenselijken van een volk, en daar een etiket opplakken, biedt weinig fiducia als wij in een wereld, die meer dan ooit onderling verbonden is, juist in tijden van crisis elkaar niet de hand reiken.

Menselijkheid tonen – naar mensen ver weg, en nu in een heftig door het Coronavirus getroffen Nederland, naar mensen dichtbij – op momenten waarop het er echt toe doet. Dat is de basis voor verzoening, voor het nog iets meer herkennen en erkennen in elkaar. Op korte en lange termijn.

Jeroen Pliester, voorzitter

Hannie Schaftlezing 2019

Sigrid Kaag – minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking – verzorgde dit keer de lezing.

Haar imponerende betoog plaatste (opkomen voor) de vrijheid in een breder en internationaal perspectief.

Ook sprak zij waarschuwendende woorden, onder meer: "Racisme, xenofobie en antisemitisme steken opnieuw de kop op. We lijken soms af te koersen op een samenleving waarin het normaal is om anderen de schuld te geven van problemen. [...]. Wij dreigen zo weer te vervallen in een vernietigend wij-zij denken, van leeg en hatelijk schreeuwen op Twitter, in plaats van kleine

handelingen te doen in de echte wereld, waarmee je anderen helpt en begrip probeert te kweken."

Haar oproep tot in actie komen als het er echt toe doet, raakte velen in het hart: "Het is de keuze om je te verzetten tegen onrecht, juist wanneer die keuze moeilijk is."

Wij kunnen u aanraden haar hele betoog op onze website hannieschaft.nl nog eens na te lezen.

Heel veel stof tot nadenken.

De Herdenking 2019

In de ochtend van 24 november werden traditiegetrouw kransen gelegd op het graf van Hannie Schaft, op de Eerebegraafplaats te Bloemendaal. Het was er drukker dan ooit. Dit kwam mede omdat George ten Hoope na 33 jaar bij de Eerebegraafplaats betrokken te zijn (beheerder) voor het laatst de vlag beroerde en al die andere plechtige handelingen verrichtte, die deze plechtigheid mede maken tot een altijd weer indrukwekkend moment. Van zeer jong tot oud waren aanwezig.

In de Groenmarktkerk hadden zich inmiddels meer mensen dan ooit verzameld, uit binnen- en buitenland. Zelfs de deur naar de bovengalerij ging open. Dat maakt ons als bestuur altijd weer dankbaar voor al het werk dat talloze vrijwilligers verrichten om alles weer in goede banen te leiden. In het programma voorafgaand aan de lezing werd onder meer uitgebreid afscheid genomen van George ten Hoope als beheerder van de begraafplaats. Wij zijn hem zeer dankbaar voor de rol, die hij decennia lang heeft gespeeld en daarbij ook de perfecte samenwerking met hem. Ook werd het nieuwe boek van Bianca Stigter benoemd, 'Atlas van een bezette stad'. Hierin beschrijft zij minutieus hoe het gruwelijke decor van Amsterdam nog immer bestaat, en dus dat vele huizen en andere gebouwen nog een tastbare herinnering zijn aan wat er in WO II is gebeurd. Vele mensen in bijvoorbeeld door oorlog verscheurd Syrië hebben zelfs dat 'geluk bij een ongeluk' niet meer, nu hele steden compleet verwoest zijn. Naast het verdriet van het menselijk verlies, zal ook het compleet weer moeten opbouwen van infrastructuur en steden meer dan het uiterste vergen van hen die bleven, overleefden en (zullen) terugkeren. Nooit meer oorlog is misschien al weer decennia in (het grootste deel van) Europa het geval, maar dit gaat zeker niet op voor de rest van de wereld. Zonder ook maar enige garantie voor een oorlogsvrij Europa. Het program werd muzikaal omlijst door voor velen altijd weer verrassende muzikale talenten, zoals

Tobias van der Wardt en Jean Baptiste Milon. Daantje Vink las een indrukwekkend gedicht voor. Tanneke Bethlehem en Nicole Borsee verzorgden een kleine vooruitblik op de mini-opera over Hannie Schaft, die op 16 september 2020 in de St Bavokerk in Haarlem wordt opgevoerd. Het Koninklijk Haarlems Mannenkoor Zang & Vriendschap was als vanouds in alle opzichten indrukwekkend.

Opgedoken kinderfoto's Hannie Schaft

Van de heer Koen Witteveen, woonachtig in Honolulu, Hawaii, heeft onze Stichting een tweetal foto's van Hannie Schaft op jonge leeftijd ontvangen. Hannie woonde naast de moeder van de heer Witteveen op het Ripperdarpark te Haarlem, waar de foto's genomen zijn.

Op de eerste foto zien we van links naar rechts Hannie Schaft, de tante van de heer Witteveen (Stien Botman, geboren 1923), zijn moeder (Bep Botman, geboren 1925) en Hannies zus Annie. De tweede foto toont (v.l.n.r.) Stien, Hannie, Bep en Annie. De foto's dateren waarschijnlijk uit 1926. Bep was later, tijdens de oorlog, werkzaam als telefoniste bij de PTT. Zij luisterde gesprekken met de bezetter af en speelde informatie door aan de verzetsgroep waarin Hannie Schaft actief was. Een bijzonder beeld uit het verleden. We zijn de heer Witteveen zeer dankbaar voor het ter beschikking stellen hiervan.

Activiteiten in kader van 100 jaar Hannie Schaft: pal voor de vrijheid

Nader te bepalen datum 'IN ALLE VRIJHEID: HANNIE'

Een avondvoorstelling in het Kenaupark in Haarlem met oud-burgemeester Bernt Schneiders, Stadsdichter Willemien Spook en de Haarlemse Dichtlijn, zang van het Koninklijk Haarlems Mannenkoor 'Zang en Vriendschap' en VoxNL en Proza met filmprojecties op het scherm. Regisseur Dick Kreuger tekent voor de Miniopera 'HANNIE en GEMMA'. Er worden een paar scènes vertoond. De avond is een samenwerkingsverband tussen Bevrijdingpop en de Stichting Kunststuk.

16 september MICROPERA 'HANNIE en GEMMA'

De opera, een initiatief van de Haarlemse architect en kunstenaar Dick Kreuger, wordt in zijn geheel uitgevoerd in de Grote of St. Bavokerk in Haarlem. De voorstelling ziet op de periode tussen de geboorte van Hannie en haar eerste diefstal van persoonsbewijzen. 'Gemma' is de naam van het studentendispuut, waarvan Hannie mede-oprichtster was. De opera wil laten zien hoe omstandigheden haar gevormd hebben tot wie zij was en waar ze voor stond. Het besef daarvan wil de voorstelling overbrengen op jong en oud.

Nader te bepalen datum 'HANNIES KinderKenau' in het Kenaupark in Haarlem

Het wordt feest met de Hannie Schaftschool van Haarlem. En bij een feest horen ballonnen, slingers, taart, muziek en cadeautjes. Cadeautjes, gemaakt voor Hannie, met aanvulling en commentaar van documentairemaakster Deborah van Dam en schrijver Peter Hammann.

(Dit evenement zou oorspronkelijk plaatsvinden op 14 april maar is als gevolg van de Coronacrisis doorgeschoven naar een nog te bepalen datum.)

29 november viering 100 jaar HANNIE SCHAFT

De jaarlijkse herdenking vindt vanwege het feestelijke karakter dit keer plaats op een speciale locatie. De voorbereiding hiervan is in volle gang en net als in andere jaren zijn het Koninklijk Haarlems Mannenkoor en het Haarlems Kinderkoor zeker weer van de partij. De Gastspreker voor de lezing en de bijdrage van een aantal gerenommeerde artiesten houdt u nog van ons tegood.

Eén keer vaker

*Tekst: Maureen de Witte (17) Emmeloord
Voorgedragen door Daantje Vink tijdens
de Nationale Hannie Schaftherdenking
op 24 november 2019*

Eén keer vaker kijken,
naar de foto aan de muur,
van mijn opa in het uniform,
strijdend voor mijn vrijheid,
ging hij dwars door het vuur.

Eén keer vaker strijden,
dan dat je werkelijk kon,
strijdend tot aan het einde,
omdat je met opgeven
de oorlog niet won.

Eén keer vaker liefhebben,
hen die ons zijn ontgaan,
opdat de herinnering blijft leven,
opdat we niet vergeten
wat zij voor ons hebben gedaan.

Eén keer vaker denken,
aan die verleden tijd,
die zelfs in het heden,
in de wereld om ons heen
voor altijd zichtbaar blijft.

Eén keer vaker...

Van de penningmeester

Waarde lezers,

Het zal niemand ontgaan zijn dat we als land dit jaar 75 vrijheid herdenken. Als Stichting hebben we in 2020 ook wat te vieren. Op 16 september is het immers exact 100 jaar geleden dat Hannie Schaft in Haarlem werd geboren. Zoals u elders in deze nieuwsbrief heeft kunnen lezen, gaan we dit op zondag 29 november op een speciale locatie vieren. Als Stichting hebben we de viering van 100 jaar Hannie Schaft een thema meegegeven: 'Pal voor de Vrijheid'. Hannie Schaft leeft en is vandaag de dag nog steeds een inspiratiebron voor velen, zowel in Nederland als ver daarbuiten; voor mensen die opkomen voor vrijheid. Afgelopen maart wijdde het Amerikaanse tijdschrift *Time Magazine* een heel nummer aan de meest invloedrijke vrouwen van de afgelopen 100 jaar. Wij waren erg vereerd toen de redactie van het tijdschrift ons vertelde dat Hannie Schaft niet mocht ontbreken op die lijst. Hannie staat vandaag de dag nog steeds voor het in actie komen als het er echt toe doet. Waarbij één mens, één jonge vrouw, daadwerkelijk het verschil kan maken. Wij willen het verhaal van toen levend houden, vertaald naar het heden. Momenteel werkt een toonaangevende filmmaker aan een documentaire, waarbij Hannie Schaft naar het nu wordt gehaald. Deze documentaire is financieel mogelijk gemaakt door het Prins Bernard Fonds, Stichting Democratie en Media en het VSBfonds. Daarvoor zijn wij hen bijzonder erkentelijk. Ook de viering van 100 jaar Hannie Schaft gaan wij groots aanpakken. Er worden tal van evenementen georganiseerd. Zoals een bijzondere bijeenkomst voor kinderen bij de Hannie Schaftboom in het Kenaupark in Haarlem. Verder zal er bij Bevrijdingspop in Haarlem aandacht zijn voor Hannie Schaft en werken we mee aan de mini opera "Hannie en Gemma" die op 16 september wordt opgevoerd. De grote apotheose van 100 jaar Hannie Schaft wordt de viering op zondag 29 november, met naar verwachting zo'n duizend aanwezigen. Het zal u niet verbazen dat we dit jaar meer onkosten hebben dan in andere jaren. Wij willen u dan ook vriendelijk verzoeken de acceptgiro in te vullen en rekening te houden met dit unieke jaar.

Wij rekenen op u! Hartelijk dank!

100 jaar, vieren maar

Onder meer de inhoud van lezingen zoals die van Sigrid Kaag, geven ons als bestuur extra energie om voort te gaan met onze missie, en de daden van Hannie en haar verzetsvriendinnen als inspiratie te zien voor de uitdagingen van nu.

Wij zijn blij dat Hannie ooit op deze aarde rondliep, dat zij dit jaar 100 jaar geleden werd geboren en deed wat zij deed: opkomen tegen onrecht, uitsluiting en onderdrukking. Reden om in plaats

van te herdenken in 2020 juist dit feit te vieren. Met als motto, 100 jaar Hannie Schaft: pal voor de vrijheid. Groots, op een andere Haarlemse locatie dan u gewend bent, waar wij zeer veel belangstellenden verwachten, die een extra bijzonder programma zullen ervaren. Zet de datum van deze viering alvast in uw agenda: zondag 29 november. En niet alleen op genoemde dag, maar ook op andere dagen in dit jaar zullen wij vieren dat Hannie een eeuw geschiedenis heeft. Voorwaar een memorabel feit om bij stil te staan.

Colofon

Nationale Hannie Schaft Stichting

Opgericht 3 juni 1996

Bewust worden door herdenken

Hannie Schaft –‘het meisje met het rode haar’– kwam in verzet tegen onderdrukking van anderen. Ze was een van de weinige vrouwelijke leden van het gewapend verzet en gaf op jonge leeftijd haar leven voor de vrijheid. Zij is een blijvende inspiratiebron voor allen die opkomen voor de vrijheid en strijden tegen onrecht, fascisme en racisme.

Vrijheid is nooit vanzelfsprekend. Het is de verantwoordelijkheid van ons allen om in verzet te komen tegen wie de vrijheid ondermijnt en mensen wil uitsluiten.

De Nationale Hannie Schaft Stichting wil de strijd van Hannie Schaft herdenken en bewustwording bij nieuwe generaties stimuleren. De stichting organiseert jaarlijks de Nationale Hannie Schaft Herdenking en de Hannie Schaftlezing.

Dank

De Stichting wordt financieel gesteund door de gemeente Haarlem, het Nationaal Comité 4 en 5 mei en uw donaties.

Samenwerking met

Landelijk Steunpunt Gastprekers WO II COVVS

Algemene Verordening Gegevensbescherming

In het kader van de AVG worden uw persoonsgegevens alleen gebruikt voor de verspreiding van de Nieuwsbrieven van de Nationale Hannie Schaft Stichting. Uw gegevens worden niet ingezet voor andere doeleinden dan wel ter beschikking gesteld aan derden.

Ere bestuurslid

Paul Elsinga

Comité van Aanbeveling

Job Cohen
Jan Kamminga
Joost Röselaers
Bernt Schneiders
Mirjam Sterk
Sanne Vogel
Paul Witteman

Financiële bijdragen

IBAN NL93 INGB 0004 9782 29
t.n.v. Nationale Hannie Schaft Stichting Haarlem

Bestuur

Jeroen Pliester, voorzitter
Ivo Kuipers, penningmeester
Hans Bakker, secretaris
Mieke Benda
Ron Hogenboom
Erik Hartendorf

Secretariaat

Nationale Hannie Schaft Stichting
Postbus 3178
2001 DD HAARLEM
info@hannieschaft.nl

Website

www.hannieschaft.nl

Social media

Facebook: Hannie Schaft
Twitter: National Hannie Schaft Foundation